ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420164617
Lietas arhīva Nr. AA43-0517-18/3
ECLI:LV:ADAT:2018:0530.A420164617.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018. gada 30. maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Sandra Gintere,
tiesneses Karina Krastiņa un Santa Liniņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot valsts vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par darbu kaitīgos un smagos darba apstākļos, izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 18. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. A/ vērsās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (turpmāk – VSAA) ar iesniegumu, lūdzot no 2016. gada 21. decembra piešķirt vecuma pensiju kā personai, kura ir strādājusi kaitīgos un smagos darba apstākļos.

VSAA Jēkabpils reģionālā nodaļa ar 2016. gada 25. novembra lēmumu Nr.16/2235046 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteica pieteicējai piešķirt valsts vecuma pensiju, jo nav nepieciešamā speciālā apdrošināšanas stāža.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, VSAA ar 2017. gada 19. janvāra lēmumu Nr.17/134717 (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu. Lēmums cita starpā pamatots šādi.

[2.1] Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 8.[1], 9., 11., 60. un 61. punktam 2015. gadā vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem saskaņā ar Ražotņu, cehu, profesiju un amatu sarakstu Nr.1 un sarakstu Nr.2, kas apstiprināti ar PSRS Ministru padomes 1956. gada 22. augusta lēmumu Nr.1173 (turpmāk – 1. saraksts un 2. saraksts vai saraksti), piešķir sievietēm, kuras ir sasniegušas 60 gadu un 9 mēnešu vecumu, ja viņas līdz 1996. gada 1. janvārim 2. sarakstā minētajos darbos ir nostrādājušas ne mazāk kā piecus gadus ar kopējo apdrošināšanas stāžu ne mazāk kā 20 gadi.

[2.2] Pieteicēja ir sasniegusi 60 gadu un 9 mēnešu vecumu, viņas kopējais apdrošināšanas stāžs ir lielāks par 20 gadiem.

[2.3] Pieteicējas darba grāmatiņas ieraksti apliecina, ka pieteicēja ir strādājusi par dezinfektoru no 1986. gada 16. jūnija līdz 1992. gada 10. oktobrim /darba vieta A/ (no 1991. gada 1. jūlija – /darba vieta B/) un no 1992. gada 19. oktobra līdz 1993. gada 4. jūlijam /darba vieta C/. Citi pieteicējas iesniegtie dokumenti apliecina, ka dezinfektora darbs bija saistīts ar inficēto telpu dezinfekciju no dažādām lipīgām infekcijas slimībām, darbā izmantojot kaitīgas ķīmiskās vielas. Tomēr dezinfektori, kuri strādājuši Sanitāri epidemioloģijas stacijā vai citās iestādēs, nav iekļauti 2. sarakstā.

Tā kā saraksti piemērojami precīzi pēc teksta, VSAA nav tiesību paplašināt to personu loku, kas pensionējas ar atvieglotiem noteikumiem, un ieskaitīt speciālajā stāžā tos darba periodus ar kaitīgiem darba apstākļiem, kad persona ir strādājusi profesijā vai darbos, kas nav iekļauti minētajos sarakstos.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, piešķirot

vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, pamatojot šādi.

[3.1] Dezinfektora darba kaitīgumu apliecina Nacionālā Vides veselības centra 2000. gada 14. novembra rīkojumu Nr.194m apstiprinātās Dezinfektoru darba organizēšanas kārtības infekcijas slimību perēkļos 1. pielikumā un 2. pielikumā norādītais. Pielikumos minētie kaitīgie darbi ietilpst 2. sarakstā, jo pie šā saraksta XXVI nodaļā minētā veselības aizsardzības iestādes jaunākā medicīniskā personāla pieskaitāmi arī dezinfektori. 1. saraksta 8. un 18. nodaļā un 2. saraksta XXV nodaļā norādīta virkne indīgo un stipras iedarbības vielu, darbs ar kurām ir kaitīgs. VSAA nav ņēmusi vērā skaidrojumu, kas noteic sarakstu piemērošanas kārtību.

[3.2] Valstij, nostiprinot Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) indivīda tiesības uz sociālo nodrošinājumu, ir pienākums gādāt par šo tiesību īstenošanu, bet VSAA, pārkāpjot Satversmes 91. pantu, ierobežo pieteicējas tiesības.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 18. oktobra spriedumu /pers. A/ pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Likuma „Par valsts pensijām" 11. panta pirmā daļa noteic, ka tiesības uz vecuma pensiju ir personām, kas sasniegušas 65 gadu vecumu un kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 20 gadiem. Likuma pārejas noteikumu $8.^2$ punkts paredz, ka no 2014. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktais vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs ir 15 gadi.

No šā likuma pārejas noteikumu 8.-11. punkta izriet, ka nolūkā kompensēt tās tiesības, kas līdz likuma spēkā stāšanās dienai bija noteiktas 1990. gada 29. novembra likuma „Par valsts pensijām" 9.-11. pantā, 12. panta 1. un 2. punktā, noteiktām nodarbināto kategorijām pensijas piešķiramas arī pirms 65 gadu vecuma sasniegšanas. Proti, 1990. gada 29. novembra likuma „Par valsts pensijām" 12. pantā bija noteiktas tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem personām, kas strādāja darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem (1. punkts), un personām, kas strādāja citos darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem (2. punkts).

Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 10. punktā ir uzskaitītas to personu kategorijas un minēti konkrēti nosacījumi, kam jāizpildās, lai persona varētu pretendēt uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem, un cita starpā minētas arī personas, kas veikušas darbu smagos un kaitīgos darba apstākļos. Likuma pārejas noteikumu 11. punkts papildus reglamentē, ka, nosakot tiesības uz pensiju sakarā ar apdrošināšanas stāžu, kāds norādīts šo pārejas noteikumu 10. punkta 1. apakšpunktā par darbu sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos vai kaitīgos un smagos darba apstākļos Latvijas teritorijā, piemērojami saraksti, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai noteica ražotņu, darbu un profesiju atbilstību darbam, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

Tādējādi tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem ir personām, kuras līdz 1995. gada 31. decembrim strādāja profesijās (amatos), kas uzskaitīti sarakstos.

Likuma pārejas noteikumu 60. punkts paredz, ka tiesības pieprasīt vecuma pensiju divus gadus pirms šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanas ir personām, kuras strādājušas darbos, kas noteikti šo pārejas noteikumu 11. punktā minētajos sarakstos, un kuru kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks:

1) vīriešiem – par 20 gadiem, sievietēm – par 15 gadiem, no kuriem līdz 1995. gada 31. decembrim vismaz ceturtā daļa nostrādāta sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos;

2) vīriešiem – par 25 gadiem, sievietēm – par 20 gadiem, no kuriem līdz 1995. gada 31. decembrim vismaz ceturtā daļa nostrādāta kaitīgos un smagos darba apstākļos.

No minētā tiesa secināja, ka personai vienlaicīgi ir jāatbilst vairākiem kumulatīvajiem likumā noteiktiem kritērijiem, lai saņemtu vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem: noteikta vecuma sasniegšana, noteikts kopējais un speciālais apdrošināšanas stāžs.

[4.2] VSAA konstatēja, ka pieteicēja sasniegusi nepieciešamo vecumu pensijas ar atvieglotiem noteikumiem piešķiršanai (2016. gada 21. decembrī – 60 gadi un 9 mēneši) un viņas kopējais apdrošināšanas stāžs ir vairāk nekā 20 gadi.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējas darbs par dezinfektoru atbilst sarakstos norādītajiem darbiem.

[4.3] Pieteicējas darba grāmatiņas ieraksti (*lietas 13.-15. lapa*) apliecina, ka pieteicēja ir strādājusi par dezinfektoru no 1986. gada 16. jūnija līdz 1992. gada 10. oktobrim /darba vieta A/ (no 1991. gada 1. jūlija – /darba vieta B/), no 1992. gada 19. oktobra līdz 1993. gada 4. jūlijam – /darba vieta C/.

Pieteicēja uzskata, ka viņas darbs (profesija) bija saistīts ar inficēto telpu dezinfekciju no dažādām lipīgām infekcijas slimībām, darbā izmantojot kaitīgas ķīmiskās vielas, tāpēc amats (profesija) – dezinfektors pielīdzināms 2. saraksta XXVI nodaļā noteiktajiem amatiem, ko cita starp apliecinot Nacionālā vides veselības centra 2000. gada 14. novembra rīkojuma Nr.194m pielikumos norādītais.

[4.4] Tiesa konstatēja, ka 2. saraksta XXVI nodaļa atteicas uz personām, kas nodarbinātas veselības aizsardzības iestādēs. Katras nodaļas apakšpunktos ir uzskatītas profesijas vai amati, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

Kā savos paskaidrojumos norādījusi VSAA un atzinis Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa), 2. saraksta pareizai izpratnei un piemērošanai ir jāievēro PSRS Ministru padomes Valsts darba un darba algas jautājumu komitejas un Vissavienības arodbiedrību Centrālās padomes 1976. gada 2. aprīlī izdotais skaidrojums Nr.5/8 „Kārtība, kādā piemērojami ar PSRS Ministru padomes 1956. gada 22. augusta lēmumu Nr.1173 apstiprinātie ražotņu, cehu, profesiju un amatu saraksti, darbs kuros dod tiesības uz valsts pensiju ar atvieglotiem noteikumiem un atvieglotos apmēros" (turpmāk – Skaidrojums).

Tā gadījumos, kad sarakstos ir norādītas ražotnes un cehi (izskatāmajā gadījumā – iestāde), neuzskaitot profesijas un amatus, tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem ir visiem šo ražotņu un cehu darbiniekiem, neatkarīgi no ieņemamā amata vai profesijas nosaukuma (*Skaidrojuma 2. punkts*). Savukārt tajos gadījumos, kad sarakstā norādīta ne tikai ražotne, bet arī atsevišķi cehi, tad tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem ir strādniekiem un inženiertehniskajiem darbiniekiem (pēc profesijas un amata), kas nodarbināti šajās struktūrvienībās (*Skaidrojuma 4. punkts*).

[4.5] Pieteicēja strādāja par dezinfektori /darba vieta A/, /darba vieta B/ un /darba vieta C/. Tiesa neapšaubīja to, ka pieteicējas darba vietas ir uzskatāmas par veselības aizsardzības iestādēm 2. saraksta XXVI nodaļas izpratnē (piemēram, Sanitāri epidemioloģisko staciju funkcijas sākotnēji tika nodotas Labklājības ministrijas Nacionālajam vides veselības centram un vēlāk – Veselības ministrijas padotības iestādēm).

2. saraksta XXVI nodaļas apakšpunktos ir izsmeļoši uzskatītas profesijas vai amati, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem: 1. apakšpunktā – jaunākais medicīniskais personāls, kas strādā leprozorijos, psihiatriskajās un psihoneiroloģiskajās iestādēs (apkalpo tieši psihiskos slimniekus), tuberkulozes un infekciju iestādēs (apkalpo tieši slimniekus), sekciju zālēs un morgos; 2. apakšpunktā – darbinieki, kas ir nodarbināti pretmēra iestādēs.

Lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu, ka pieteicējas amats – dezinfektors būtu uzskatāms par jaunāko medicīnisko personālu 2. saraksta izpratnē (uz minētās profesijas saikni ar jaunāko medicīnisko personālu nenorāda arī Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumos Nr.264 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām" noteikto profesiju iedalījums).

Pieteicējas darba vietas nav pielīdzināmas 2. saraksta XXVI nodaļā minētajām iestādēm.

No lietā iesniegtajiem dokumentiem kopsakarā ar pieteikumā sniegto informāciju arī neizriet, ka dezinfektora darba pienākumos būtu 2. saraksta XXVI nodaļas 1. apakšpunktā noteiktā saikne ar psihiatriskajās un psihoneiroloģiskajās iestādēs esošo psihisko slimnieku vai tuberkulozes un infekciju iestādēs esošo slimnieku apkalpošanu.

Tiesa secināja, ka pieteicējas darba periods, strādājot par dezinfektoru, nav iekļaujams speciālajā apdrošināšanas stāžā, jo amats (profesija) neatbilst 2. saraksta XXVI nodaļā noteiktajiem kritērijiem.

[4.6] Tiesa noraidīja kā nepamatotu pieteicējas argumentu, ka tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem noteic veiktā darba raksturs un apstākļi, proti, ka pieteicējas darbs bija saistīts ar inficēto telpu dezinfekciju no dažādām lipīgām infekcijas slimībām, darbā izmantojot kaitīgas ķīmiskās vielas.

Skaidrojumā noteikts, ka neatkarīgi no profesijas vai amata nosaukuma tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem ir tad, ja sarakstā ir minēti ražotnes un cehi bez profesiju un amata nosaukuma, vai sarakstā minēti strādnieki, kas veic konkrētus darbus (*Skaidrojuma 2. un 3. punkts*). 2. saraksts piemērojams neatkarīgi no uzņēmuma, kurā nodarbināta persona, resoriskās pakļautības, ja personas profesija vai amats ir uzskaitīts atbilstošā ražošanā vai cehā (*Skaidrojuma 1. punkts*).

Kā jau konstatēts, ne /darba vieta A/, ne /darba vieta B/, ne /darba vieta C/ nav uzskatāmi par 2. saraksta XXVI nodaļā minētajām iestādēm. Nepietiek konstatēt konkrētas profesijas vai darba apraksta atbilstību sarakstiem (izskatāmajā gadījumā atbilstība arī netika konstatēta), darbs jāveic tieši kādā no sarakstos minētā iestādē vai ražotnē.

Tādējādi tiesa secināja, ka arī citi pieteicējas norādītie apstākļi, piemēram, ka 1. saraksta 8. un 18. nodaļā un 2. saraksta XXV nodaļā uzskaitīta virkne indīgo un stipras iedarbības vielu, darbs ar kurām ir kaitīgs, nav par pamatu secinājumam, ka pieteicējas amats (profesija) atbilst profesijai, kas piešķir tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

[4.7] Apkopojot minēto, tiesa atzina, ka nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

Ņemot vērā, ka pieteikums noraidāms, nav pamata piedzīt par labu pieteicējai viņas samaksāto valsts nodevu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 18. oktobra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīja, ka nepiekrīt tiesas secinājumiem. Atbilstoši 2. saraksta XXVI nodaļas 2. apakšpunktam tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem ir darbiniekiem (neminot konkrētu amatu (profesiju)), kas bija nodarbināti pretmēra iestādēs. Sanitāri epidemioloģiskās stacijas un to tiesību un funkciju pārņēmējas bija pretmēra iestādes, savukārt dezinfektors, kuram bija jābūt speciāli izglītotam un labi apmācītam, šajās iestādēs veica kaitīgo darbu – dezinfekciju, dezinsekciju vai deratizāciju.

[6] VSAA rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, jo 2. saraksta XXVI nodaļā izsmeļoši uzskaitītas profesijas un iestādes, nodarbinātība kurās dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem. Ne pieteicējas profesija (dezinfektore), ne iestādes, kurās pieteicēja bija nodarbināta, neatbilst 2. saraksta XXVI nodaļā nosauktajām. Atsaucoties uz Latvijas veselības portālā (*http://www.medicine.lv*) norādīto, nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka sanitāri epidemioloģiskās stacijas un to tiesību un funkciju pārņēmējas bija pretmēra iestādes.

[7] Administratīvā apgabaltiesa 2018. gada 9. maija lēmumā atzina, ka lietā esošo materiālu kopums ir pietiekams konkrētā strīda izskatīšanai rakstveida procesā, turklāt lieta pirmās instances tiesā izskatīta mutvārdu procesā, līdz ar to nav nepieciešams noteikt tiesas sēdi lietas izskatīšanai, un pieteicējas lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā ir noraidāms.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu apgabaltiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Pieteicēja ir vērsusies tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem no 2016. gada 21. decembra, izdošanu. VSAA atzinusi, ka pieteicēja iesniegtie dokumenti par darbu līdz 1995. gada 31. decembrim nepierāda faktu, ka pieteicēja ir strādājusi 2. sarakstā minētajos darbos, kas dotu tiesības uz pieprasīto pensiju.

Pieteicējas tiesības uz pensiju izvērtējamas, ņemot vērā tiesisko regulējumu, kas bija spēkā pensijas pieprasīšanas brīdī.

[10] Izvērtējusi Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi konstatēja lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Tiesa, atsaucoties uz Augstākās tiesas judikatūru līdzīgās lietās, pareizi norādīja, ka 2. saraksta neatņemama sastāvdaļa ir arī Skaidrojums. Tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir pareiza un pilnībā pietiekama, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

Vienlaikus apgabaltiesa norāda, ka pirmās instances tiesa spriedumā iekļāvusi pretrunīgu secinājumu, proti, tiesa vienlaikus neapšaubīja, ka pieteicējas darba vietas ir uzskatāmas par veselības aizsardzības iestādēm 2. saraksta XXVI nodaļas izpratnē, tomēr vēlāk norādīja, ka lietā nav pierādījumu tam, ka pieteicējas darba vietas ir pielīdzināmas 2. saraksta XXVI nodaļā minētajām iestādēm (*sk. atreferējumu šā sprieduma 4.5. un 4.6. apakšpunktā*). Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa lietā konstatētajos apstākļos acīmredzami vēlējās norādīt, ka pieteicēja strīdus periodā nepārprotami strādāja veselības aizsardzības iestādēs – /darba vieta A/, /darba vieta B/ un /darba vieta C/. Taču neviena no minētajam iestādēm neatbilst 2. saraksta XXVI nodaļā minētajām iestādēm (leprozoriji, psihiatriskās un psihoneiroloģiskās iestādes (apkalpo tieši psihiskos slimniekus), tuberkulozes un infekciju iestādes (apkalpo tieši slimniekus), sekciju zāles un morgi un pretmēra iestādes), kurās līdz 1996. gadam strādājušām personām būtu tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem.

[11] Apgabaltiesa papildus norāda turpmāko.

Pieteicēja norādījusi, ka viņa strādāja darbā, kurā bija kaitīgi darba apstākļi – strādājusi ar kaitīgām ķīmiskām vielām. Neapšaubot minēto faktu, apgabaltiesa norāda, ka ne visi darbi, kuros darba apstākļi bija kaitīgi, bija iekļauti sarakstos. Uz to cita starpā norāda darba likumdošana, kas bija spēkā strīdus periodā.

Darba tiesisko attiecību nosacījumus Latvijā no 1972. gada 1. oktobra reglamentēja Latvijas PSR darba likumu kodekss (turpmāk – Kodekss). Kodeksa 78. pants noteica, ka ikgadējos atvaļinājumus cita starpā piešķir strādniekiem un kalpotājiem, kuru darba apstākļi ir kaitīgi. Kodeksa 87. pants, reglamentējot samaksu par darbu, ko veic īpašos apstākļos, paredzēja palielinātu darba samaksu smagos darbos un darbos ar kaitīgiem darba apstākļiem. Vienlaikus tika noteikts, ka to strādnieku un darbu sarakstu, kuros maksā pēc tarifa likmēm, kādas noteiktas strādniekiem, kas nodarbināti karstumā un smagos darbos, darbos ar kaitīgiem darba apstākļiem, kā arī darbos ar sevišķi smagiem un kaitīgiem darba apstākļiem, saskaņā ar spēkā esošajiem šo profesiju un darbu tipveida sarakstiem pa ražošanas nozarēm nosaka administrācija uzņēmumam vai organizācijai piešķirto tiesību ietvaros pēc saskaņošanas ar uzņēmuma vai organizācijas arodbiedrību.

Savukārt Kodeksa desmitā nodaļa „Darba aizsardzība" saturēja normas, atbilstoši kurām strādniekiem un kalpotājiem, kuri strādā kaitīgos darba apstākļos, bez maksas pēc noteiktajām normām izsniedz pienu vai citus līdzvērtīgus pārtikas produktus (158. pants); to darbu un profesiju sarakstus, kas dod strādniekiem un kalpotājiem tiesības pēc nozaru normām saņemt speciālo apģērbu, speciālos apavus un citus individuālās aizsardzības līdzekļus, kā arī saskaņā ar medicīniskajām indikācijām saņemt pienu vai citus līdzvērtīgus pārtikas produktus, uzņēmumam piešķirto tiesību ietvaros nosaka administracija, saskaņojot ar uzņēmuma arodbiedrības komiteju (159. pants).

No minētā regulējuma konstatējams, ka uzņēmumos un organizācijās, kurās strādnieki strādāja smagos darbos un darbos ar kaitīgiem darba apstākļiem, pastāvēja noteiktā kārtībā apstiprināti saraksti, kuros tika iekļauti konkrēti strādājošo amati (profesijas), proti, uzņēmumos tika noteikti 1. sarakstā un 2. sarakstā norādītie amati (profesijas). Kodekss garantēja sarakstos iekļautām personām, kā arī citām personām, kuras strādāja kaitīgos darba apstākļos, tiesības saņemt papildu atvaļinājumus, palielinātu darba samaksu, individuālos darba aizsardzības līdzekļus (apģērbu, apavus u.tml.), pārtikas produktus. Tātad uzņēmumā, kurā personas strādāja kaitīgos un smagos darba apstākļos, saskaņā ar uzņēmuma sarakstiem konkrētiem strādniekiem tika piešķirti Kodeksā, kā arī PSRS tiesību aktos norādītie papildu labumi un kompensācijas.

Šādu sarakstu esību uzņēmumos Administratīvā apgabaltiesa ir konstatējusi citās līdzīgās lietās. Piemēram, administratīvajā lietā Nr.A42568807, kurā pastāvēja strīds par to, vai pieteicējs veicis 2. sarakstā minēto darbu, strādājot par asfaltbetona rūpnīcas vadītāju, apgabaltiesa 2012. gada 22. februāra spriedumā konstatēja, ka no Talsu ceļu būvniecības rajona Nr.3 Kolektīvā līguma 1982. gadam, kā arī Kolektīvā līguma 1989. gadam redzams, ka minētajā uzņēmumā bija ļoti detalizēti noteiktas strādnieku profesijas (darbi) ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem un paredzēta atsevišķa šo darbu apmaksas sistēma, tostarp apmaksa pēc paaugstinātām tarifa likmēm, un noteikti papildus atvaļinājumi. Kolektīvajos līgumos norādīti gan ražošanas iecirkņi, gan amatu, kuros darbs ir ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem, nosaukumi.

[12] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot izskatāmās lietas materiālus, konstatē, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka iestādēs (organizācijās), kurās pieteicēja strādāja strīdus periodā, bija apstiprināti atsevišķi saraksti ar 2. sarakstā norādītajiem amatiem (profesijām). Pieprasot papildu informāciju, no Latvijas Nacionālā arhīva, šādas ziņas netika iegūtas (*lietas 71. lapa*).

Kā viens no rakstveida pierādījumiem lietā par to, ka pieteicēja veica darbu (strādāja profesijā vai amatā), kas uzskatāms par darbu kaitīgos vai smagos darba apstākļos, varētu kalpot dokuments, kurā norādīts, ka pieteicējai tika piešķirts papildu atvaļinājums par darbu kaitīgos vai smagos darba apstākļos. Taču lietas materiālos nav pierādījumu tam, ka pieteicējai šāds papildu atvaļinājums tika piešķirts. Arī pati pieteicēja lietā nav norādījusi argumentu par papildu atvaļinājuma piešķiršanu, kā arī nav norādījusi to, ka, strādājot par dezinfektoru, viņai bija piešķirta palielināta darba samaksa vai citi likumā paredzēti papildu labumi.

Apgabaltiesa vienlaikus norāda, ka Nacionālā vides veselības centra 2000. gada 14. novembra rīkojums Nr.194m, kas pieņemts vairākus gadus pēc strīdus perioda, nekādā veidā nevar apliecināt apstākļus, kas pastāvēja laika periodā no 1986. gada līdz 1993. gadam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. pantu, 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot no 2016. gada 21. decembra valsts vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem par darbu kaitīgos un smagos darba apstākļos, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S. Gintere

Tiesneses K. Krastiņa

S. Liniņa